

(RE)UTILITZAR LA BIBLIOTECA. UNA EXPERIÈNCIA/PROPOSTA DE GESTIÓ A L'IES SIXTO MARCO

Teresa PASCUAL SÁNCHEZ
IES Sixto Marco (Elx)

1. INTRODUCCIÓ

Des de fa uns anys sovintegen les propostes per a millorar l'ús de les biblioteques escolars i els plans lectors.¹ Com moltes altres, aquestes iniciatives s'encetaren als centres de Primària, on sovint són denominades *mediateques*, i, des d'ací, arribaren als IES, que, a poc a poc, ens hi incorporem. Ara bé, les dificultats a l'hora de convertir la biblioteca en un espai dinàmic són diferents per la complexitat organitzativa dels instituts. Si ens plantejarem elaborar un **projecte de biblioteca** hem de partir d'un plantejament realista des d'una reflexió prèvia: quin ús fem de la biblioteca? I què, quan i com lligem els nostres alumnes?

Pel que fa a la primera qüestió, podem arribar a una sèrie de generalitats. És una realitat innegable que les biblioteques dels IES estan infrautilitzades. La majoria són ateses pel professorat en les seues hores de guàrdia, amb més voluntarisme que possibilitats de potenciar-les; moltes es mantenen tancades bona part de l'horari escolar; es realitzen pocs préstecs; amb un poc de sort són utilitzades com a sales d'estudi, i, de vegades (fins a la implantació de l'aula de convivència), han estat utilitzades com a aula d'acollida d'alumnes amb conductes disruptives. No és estrany, per tant, el cas d'alumnes que acaben la vida escolar i no les han utilitzades mai. Si volem, però, plantejar una proposta per a integrar-la en la dinàmica del centre, caldrà una anàlisi sobre quina és la pràctica concreta en cada IES.

Algunes de les preguntes que constitueixen el nostre punt de partida han estat, durant els últims anys, objecte de diferents estudis. Els hàbits lectors i, sobretot, la competència lectora han focalitzat les estadístiques sobre l'èxit o el fracàs escolar. Així, l'Informe Pisa 2006 ens indicava que la competència lectora dels nostres alumnes era prou inferior que la

¹ Alguns programes i plans de lectura institucionals que es poden consultar són aquests: «*Leer té da más*». *Plan de Fomento de la Lectura*, Ministeri d'Educació i Ciència <<http://www.planlectura.es>>; *Plan de fomento de la lectura de Extremadura*, Consejería de Cultura de la Junta de Extremadura <<http://www.lecturaextremadura.com>>; *Fomento de la lectura*, Secció del portal Educarm de la Consejería de Educación y Cultura de la Región de Murcia <<http://www.educarm.com>>; *Plan lector de centro*, Gobierno de Cantabria, Consejería de Educación <<http://www.ciefp-laredo.org>>; *Plan Lector Castilla-León 2006-2010*, Junta de Castilla y León <<http://www.jcyl.es/bibliotecas>>; *Plan de lectura 2005-2010*, Junta de Comunidades Castilla-La Mancha <<http://www.educa.jccm.es>>; *PLAN LyB: plan de lectura y de bibliotecas escolares en los centros educativos de Andalucía*, Junta de Andalucía, Consejería de Educación <<http://www.juntadeandalucia.es/educacion>>.

dels estudiants del nostre entorn cultural.² Segons aquest, els estudiants espanyols obtenien 461 punts de comprensió lectora, quan el 2003 en van obtenir 481. L'exministra Mercedes Cabrera, en fer-se públic l'Informe, declarava que «la lectura és l'assignatura pendent i això repercuteix en totes les altres matèries», i d'això les actuals propostes del Ministeri d'Educació i Ciència a través de la LOE d'introduir la lectura diària a les aules també de Secundària.³ Per altra banda, el Baròmetre d'Hàbits de Lectura i Compra de Llibres 2007 assenyalava que l'índex de lectura a la Comunitat Valenciana en aquest període era del 55,1%, la qual cosa queda per sota de la mitjana estatal, que es va fixar en el 56,9%, i ens situà en l'onzè lloc d'Espanya.⁴

² Pisa 2006. Programa para la evaluación internacional de alumnos de la OCDE. Informe español. Es pot consultar el document en: <<http://www.mepsyd.e/multimedia/0005713.pdf>>. També podeu trobar un avançament de resultats d'aquest informe en: <<http://www20.gencat.cat/docs/Educació/Documents/ARXIUS/quaders9.pdf>>.

³ Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, BOE, 106, art. 19.2, 26.2. <http://www.boe.es/boe_valenciano/dias/2006/06/01/pdfs/A00296-00341.pdf>.

⁴ Les dades poden consultar-se en: <<http://www.gremieditors-cat.es/Biblioteca/Estudis.asp>>.

L'adquisició de la lectoescriptura és un dels processos més complexos a què s'enfronta un alumne quan arriba a l'escola. Bona part de l'èxit o del fracàs en els estudis que posteriorment emprendre depèn que aquest haja estat ben assimilat.

Els recursos que exigeix la descodificació del text escrit i la comprensió del seu significat han estat profusament estudiats des dels diversos enfocaments psicolingüístics estrictament cognitius. Més enllà d'aquestes versions de la lectura, que han contribuït a considerar-la com un conjunt de recursos o d'habilitats cognitives i metacognitives, general i independent dels contextos en els quals s'usa; els enfocaments socioconstructivistes la consideren inseparable de les pràctiques socials en les quals s'insereix i dels propòsits particulars que defineixen aquestes pràctiques. Així concebuda, la lectura constitueix un conjunt de competències o de pràctiques que es construeixen socialment, amb la nostra

participació en diferents *comunitats textuais* (OLSON, 1998), que comparteixen textos específics i que practiquen maneres particulars de llegir-los i d'entendre'ls.⁵

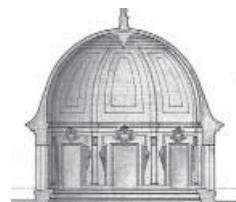
La lectura és fonamental en el nostre sistema educatiu, però també en la nostra societat, que es basa en la paraula escrita. És evident que l'aparició de les noves tecnologies i la cultura de la imatge han transformat la nostra forma de relacionar-nos i d'obtenir i de transmetre informació, però la necessitat que la va fer sorgir no ha desaparegut. Tal com ens recorda Jesús Tuson:

De fet, l'escriptura es va inventar a Mesopotàmia, ara fa una mica més de cinc mil anys, quan, en un període neolític força avançat, la producció agrícola i ramadera, el comerç i l'organització de les ciutats s'havien complicat tant que feien impossibles les transaccions purament verbals, l'administració basada en la memòria o la distribució espontània del menjar entre la població... Perquè l'escriptura i la lectura són fets que, molt o poc, tenim absolutament incorporats o interioritzats en la nostra existència; de tal manera que, en aquests tipus de societat (i en qualsevol altra que es vulgui complicar la vida, com ho hem fet nosaltres), l'escriptura i la lectura han arribat a ser activitats del tot imprescindibles.⁶

Concebuda així, la lectura és una habilitat que requereix un aprenentatge permanent i que s'adquireix en relació als textos que llegim i construïm. Aprendre una matèria implica entendre-la, però també saber comunicar allò que hem après; per tant, tots els currículums haurien d'incorporar les competències per a llegir i escriure els textos propis, i tots els professors són professors de llengua.⁷

L'aprenentatge de la lectura és, per tant, cada vegada més complex, requereix dels nostres alumnes no sols el domini de la tècnica, sinó també el coneixement de gèneres i estructures i, sobretot, el desenvolupament de la capacitat crítica i reflexiva que els permeta discernir entre la informació que és rellevant i la que no ho és. Olson opina que «el text proporciona un model del llenguatge i que percebem el nostre llenguatge en les categories que fixa l'escriptura. Per això, l'escriptura determina tot el nostre procés de pensar».⁸ La lectura i l'escriptura són dos processos estretament relacionats que han de tenir una finalitat comuna: la construcció i la interpretació de significats. Cal transmetre als alumnes el veritable valor funcional de saber llegir i escriure, el qual no és cap altre que comunicar-se i interactuar amb l'entorn:

Un dels aspectes que volem ressaltar des de l'aproximació socioconstructivista és que no s'assimila «alfabetització» amb el domini inicial de la lectura; estar alfabetitzat requereix l'ús de les quatre grans habilitats (escolta, parla, lectura i escriptura) en una multiplicitat de suports, per a diferents objectius... Per aprendre a fer un ús complex de la lectura, és necessari aprendre que es

⁵ Isabel SOLÉ - María del Mar MATEOS, «Llegir, pensar i aprendre», *Articles: Revista de didàctica de la llengua i de la literatura*, 41 (2006), p. 19

⁶ Jesús TUSON, *Una imatge no val més que mil paraules*, Empúries, Barcelona, 2001.

⁷ Jaume JORBA - Isabel GÓMEZ - Àngels PRAT (eds.), *Parlar i escriure per aprendre. Ús de la llengua en situacions d'ensenyament-aprenentatge des de les àrees curriculars*, ICE-UAB, Barcelona, 1998.

⁸ David R. OLSON, *El mundo sobre el papel*, Gedisa, Barcelona, 1998.

pot llegir de diverses maneres, haver-la d'utilitzar per a resoldre problemes complexos i ensenyar-la des de diverses disciplines.⁹

Els centres de Primària han estat tradicionalment els encarregats d'iniciar l'alumnat en el món simbòlic de la lectoescriptura i fa molts anys que hi sovintegen ludoteques i activitats d'animació lectora, però, com ja hem esmentat adés, l'aprenentatge de la lectura no es pot limitar a la descodificació d'uns signes, i la realitat és que als nostres centres arriben, cada vegada més, alumnes amb diferents graus d'adquisició de les competències bàsiques (coneixements teòrics, habilitats per a aplicar-los i actituds diferents) als quals n'hem d'afegir d'altres: els nouvinguts que provenen de cultures i llengües diferents i presenten un domini variable (de vegades nul) de la llengua.

A més a més, l'alumne arriba a l'institut a l'entrada de l'adolescència, amb tota la problemàtica que comporta, i s'ha d'incorporar a un espai i una manera de treballar nous. El centre educatiu és més gran, amb aules específiques per a determinades matèries, i el nombre de professors que imparteixen classe, més alt. L'alumne ha d'assimilar el seu propi procés evolutiu i adaptar-s'hi, però també a tots els que l'actual sistema educatiu li exigeix.

El **projecte de biblioteca**, per tant, s'ha de dissenyar tenint present les necessitats generals del centre educatiu i de tots els seus membres i, alhora, ha de reflectir la seua filosofia, les seues aspiracions i els seus objectius, així com la seua realitat; per això, ha de disposar de la màxima participació possible de tot el personal docent i amb el suport de la direcció.

Des de la biblioteca es poden impulsar i coordinar projectes multidisciplinaris que afecten diferents nivells educatius i que abasten la diversitat. Un objectiu, però, ha de ser prioritari: l'alumne ha d'assolir el plaer de llegir, ja que això significa que ha descobert el món simbòlic que reflecteix la realitat, però també l'imaginari col·lectiu que desperta la seua curiositat.

2. NORMATIVA I RECOMANACIONS PER A LES BIBLIOTEQUES ESCOLARS

El *Manifest sobre la biblioteca escolar* de la UNESCO proposa les següents funcions de la biblioteca escolar:

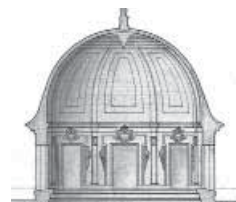
La biblioteca escolar és part integrant del procés educatiu.

Les funcions següents són essencials per a l'adquisició de la lectura i l'escriptura, de les capacitats per informar-se i per al desenvolupament de l'educació, de l'aprenentatge i de la cultura. Aquestes funcions són els fonaments dels serveis de la biblioteca escolar:

- Donar suport i facilitar la consecució dels objectius del projecte educatiu del centre i dels programes.

⁹ I. SOLÉ - M. M. MATEOS, *op. cit.*, p. 19.

- Crear i fomentar en els infants i adolescents l'hàbit i el gust de llegir, d'aprendre i d'utilitzar les biblioteques al llarg de tota la seva vida.
- Oferir oportunitats de crear i utilitzar la informació per adquirir i comprendre coneixements, desenvolupar la imaginació i entretenir-se.
- Ensenyar a l'alumnat les habilitats per avaluar i utilitzar la informació en qualsevol suport i format, tot fomentant la sensibilitat per les formes de comunicació presents en la seva comunitat.
- Proporcionar accés als recursos locals, regionals, nacionals i globals que permetin a l'alumnat conèixer idees, experiències i opinions diverses.
- Organitzar activitats que afavoreixin la presa de consciència i la sensibilització cultural i social.
- Treballar amb l'alumnat, el professorat, l'administració del centre i les famílies per aconseguir els objectius del projecte educatiu del centre.
- Proclamar la idea que la llibertat intel·lectual i l'accés a la informació són indispensables per aconseguir una ciutadania responsable i participativa en una democràcia.
- Difondre la lectura i també els recursos i els serveis de la biblioteca escolar dins i fora de la comunitat educativa.¹⁰

La LOE¹¹ suposa un important avanç respecte a lleis educatives anteriors pel que fa a la consideració de les biblioteques escolars i, ja en l'article 2, assenyala que els poders públics prestaran una atenció prioritària al conjunt de factors que afavoreixen la qualitat de l'ensenyament entre els quals inclou el foment de la lectura i l'ús de la biblioteca; i més endavant, concreta aspectes que considera primordials:

Article 113. *Biblioteques escolars.*

1. Els centres d'ensenyament disposaran d'una biblioteca escolar.
2. Les administracions educatives completaran la dotació de les biblioteques dels centres públics de manera progressiva. A aquest efecte, elaboraran un pla que permeti aconseguir aquest objectiu dins del període d'implantació de la present Llei.
3. Les biblioteques escolars contribuiran a fomentar la lectura i que l'alumne accedisca a la informació i a altres recursos per a l'aprenentatge de les altres àrees i matèries i pugui formar-se en l'ús crític d'aquestes. Igualment, contribuiran a fer efectiu el que disposen els articles 19.3 i 26.2 de la present Llei.
4. L'organització de les biblioteques escolars ha de permetre que funcionen com un espai obert a la comunitat educativa dels centres respectius.
5. Els centres podran arribar a acords amb els municipis respectius per a l'ús de biblioteques municipals amb les finalitats previstes en aquest article.

¹⁰ IFLA/UNESCO, *Manifest de la biblioteca escolar*, COBDC, Barcelona, 2000.

¹¹ Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació, BOE, 106 <http://www.boe.es/boe_va-lenciano/dias/2006/06/01/pdfs/A00296-00341.pdf>

Com ja hem esmentat adés, la LOE ens indica que, amb la finalitat de fomentar l'hàbit lector, s'hi dedicarà un temps diari, i, a més a més, concreta en les diferents etapes educatives les actuacions que s'han de dur a terme. Així, en l'ESO:

Article 26.2 En aquesta etapa es prestarà una atenció especial a l'adquisició i el desenvolupament de les competències bàsiques i es fomentarà la correcta expressió oral i escrita i l'ús de les matemàtiques. A fi de promoure l'hàbit de la lectura, es dedicarà un temps a aquesta en la pràctica docent de totes les matèries.

Mentre que per al Batxillerat, en l'article 33, apartats *d)* i *e)* estableix:

- d)* Refermar els hàbits de lectura, estudi i disciplina, com a condicions necessàries per a l'eficaz aprofitament de l'aprenentatge, i com a mitjà de desenvolupament personal.
- e)* Dominar, tant en la seua expressió oral com escrita, la llengua castellana i, si és el cas, la llengua cooficial de la seua comunitat autònoma.

La competència sobre les biblioteques escolars recau en les conselleries d'Educació de les comunitats autònomes que, en alguns casos, estableixen convenis de col·laboració amb les conselleries de Cultura. La normativa i implantació més desenvolupada les trobem a Catalunya i la Comunitat de Madrid;¹² per la seua part, la Comunitat Valenciana fa referència a les biblioteques escolars en la Llei 10/1986, de 30 de desembre, d'Organització Bibliotecària de la Comunitat Valenciana, on indica les seues funcions:

Article 10

1. Es promourà la creació i/o manteniment de biblioteques escolars als centres dels nivells o de les modalitats diferents de l'ensenyament no universitari.
2. La funció bàsica d'aquestes biblioteques serà proporcionar als centres, als quals són útils, el material bibliogràfic necessari per al compliment de les funcions pedagògiques, així com educar l'alumne en el correcte maneig i utilització dels seus fons.

El diferent grau de desenvolupament legislatiu i d'implantació a escala estatal ha dut la Federación Española de Asociaciones de Archiveros, Bibliotecarios, Arqueólogos y Documentalistas (ANABAD) a manifestar la necessitat d'iniciar un procés d'integració, cooperació i interrelació entre les biblioteques escolars i les diferents administracions implicades, i proposar la creació d'un Observatori per a la Biblioteca Escolar on

- se estructuraren tanto la normativa europea, nacional, regional o municipal que afecten a este tipo de bibliotecas,
- se difundan las diferentes actividades de las bibliotecas escolares de las diferentes Comunidades Autónomas que faciliten

¹² INDEX. Asociación de profesionales de la información y documentación de la Región de Murcia: [http://www.indexmurcia.org/documentos/Informes/Informe_Bib_Esc_mar_09.pdf.]

el intercambio de actividades, la elaboración de actuaciones conjuntas y permitan el intercambio de contenidos documentales, a través de la elaboración de acuerdos o convenios entre ellas,

- se facilite el intercambio entre bibliotecas escolares de Estados miembros de la Unión Europea como de otros países de habla hispana, mediante la convocatoria de actividades conjuntas,
- la elaboración de un «cuaderno de bitácora» para la libre expresión de los profesionales que desarrollan sus actividades tanto en las bibliotecas escolares como en otros centros de información documental, sobre aspectos técnicos bibliotecarios y acciones dinamizadoras de los hábitos de lectura de los usuarios de estas bibliotecas.¹³

En el marc de la Unió Europea, la diversitat en la concepció i legislació de les biblioteques escolars és tanta com la que trobem a l'estat espanyol. Ana Pérez, a partir de les directives del *Manifest per a les biblioteques escolars* de la UNESCO, conclou que, en al voltant del 50% dels països es podria parlar de biblioteca escolar, mentre que en la resta es parlaria de «tendència» a la biblioteca escolar.¹⁴ Estableix dues categories: la tradicionalista, centrada en el llibre i la lectura; i la sistèmica, dinàmica, evolutiva i interactiva. Tant en l'una com en l'altra trobem diferents models: des de la biblioteca escolar integrada en la biblioteca pública (Alemanya) fins a la biblioteca escolar integrada en el currículum i base de l'aprenentatge (Dinamarca, Suècia, Regne Unit, etc.) o els centres de documentació i informació (CDI) en l'ensenyament secundari a França, Itàlia, Luxemburg i Holanda, l'objectiu dels quals es l'alfabetització en la informació. Destaca també que un factor determinant per a l'existència de les biblioteques escolars és la política de cada país i les mesures que legisla, i remet al llibre blanc elaborat per la Comissió Europea.¹⁵

Los cambios actualmente en curso han aumentado las oportunidades individuales de acceder a la información y al saber. Para todos, esta evolución ha aumentado la incertidumbre, para algunos, ha creado situaciones de exclusión intolerables. La posición de cada individuo en la sociedad se verá cada vez más determinada por los conocimientos que haya sabido adquirir, lo que debería provocar en la política educativa de cada país miembro que el nivel de integración de la Biblioteca Escolar en la escuela fuese el tema prioritario de las reformas educativas que se están llevando a cabo.

A més de l'elaboració de llibres blancs, des de la Unió Europea s'han posat en marxa diferents programes com Telemàtica per a les Biblioteques (1996), que actualment té en funcionament el Projecte Chilias,¹⁶ el qual pretén oferir un nou model de biblioteca infantil que lligue la concepció tradicional amb les noves tecnologies de la informació; i el programa eLearning,¹⁷ que en diferents fases ha

¹³ <<http://www.anabad.org/observatorio>>.

¹⁴ Ana PÉREZ LÓPEZ, «Análisis de la situación de las Bibliotecas Escolares en los países de la Unión Europea», en *Actas de las VI Jornadas de Bibliotecas Escolares*, Ayuntamiento de Sevilla, Área de Cultura, Sevilla, 1997; «La Biblioteca escolar en los países de la Unión Europea», *Educación y Biblioteca*, 178 (abril 1997), p. 24-29.

¹⁵ *Enseñar y aprender. Hacia la sociedad cognitiva*, Oficina de Publicaciones Oficiales de las Comunidades Europeas, Luxemburg, 1995.

¹⁶ <<http://chilias.diba.es>>.

¹⁷ <<http://www.elearningeuropa.info>>.

promogut la formació del professorat i l'adquisició de competències TIC, i ha impulsat la connexió a la xarxa dels centres escolars i l'aprenentatge electrònic.

La complexitat dels processos implicats en l'adquisició de la lectura, els diversos nivells d'assoliment per part dels nostres alumnes, la idoneïtat d'un enfocament socioconstructivista i les propostes IFLA/UNESCO i la LOE, així com la legislació actualment vigent, constitueixen el punt de partida d'aquesta proposta de funcionament de la biblioteca.

3. EL PROJECTE

3.1. Els inicis

L'actual IES Sixto Marco és un centre educatiu que té els seus orígens als anys cinquanta com a centre de formació laboral. Amb el pas del temps, ha anat adaptant-se a les diferents reformes educatives que els canvis de la societat feien necessàries; així, l'any 1997 va ser enderrocat i reconstruït. El centre passà a ser un IES i actualment imparteix ensenyaments d'ESO, BAT i Cicles Formatius de Grau Mitjà i Superior, a més de comptar amb Programes de Diversificació Curricular, Compensatòria, Programes de Qualificació Professional Inicial i d'un Projecte Experimental i d'Innovació per a fomentar l'enriquiment curricular general i l'atenció a l'alumnat amb altes capacitats. El nombre d'alumnes matriculats cada any es troba al voltant dels mil, i l'extracció social de les famílies és majoritàriament de renda mitjana o baixa. Des de la seua creació, l'institut ha disposat d'un espai destinat a biblioteca que, durant alguns cursos, cedí el seu espai per a funcionar com a aula per a atendre a tots els alumnes matriculats. Des que fou reconstruït, l'institut ofereix un servei de biblioteca i sala de lectura de manera ininterrompuda.

Durant el curs 2004/05 es creà la xarxa de qualitat RIESQ,¹⁸ de la qual forma part l'IES Sixto Marco, i el curs següent es constituïren diversos grups de treball. Bàsicament, la xarxa es planteja una autoavaluació de les pràctiques educatives que desenvolupem i l'elaboració de plans de millora; per a això, a partir del disseny de la missió, visió i valors de cada centre, s'inicia l'elaboració del Manual de Procediments del Centre, que permet sistematitzar i estandarditzar les actuacions que s'hi realitzen. Periòdicament, com ja hem esmentat, aquests procediments són autoavaluats.

El curs 2005/06 començà a funcionar el grup de biblioteca dins del programa de qualitat. En els seus inicis comptava amb tres membres: un professor del Departament de Grec, una professora del Departament de Castellà i un membre del Departament de Valencià. Un equip interdepartamental que pretenia organitzar-ne el funcionament.

¹⁸ És una xarxa d'IES interessats a implantar un sistema de gestió de la qualitat (SGQ) que està format per set centres que pertanyen a la Xarxa de Qualitat de la CV-Projecte Experimental d'Implantació del Catàleg d'Indicadors de Qualitat per al Sistema de Gestió de Centres que imparteixen FP. Compta amb el suport tècnic i patrocini del CEFIRE d'Elx, l'assessorament quant al servei de gestió i qualitat de la Universitat Míguel Hernández i l'Institut Donapea de Pamplona.

Diferents concursos de trasllats suposaren les baixes del professor de Grec i la professora de Castellà, però s'hi incorporaren un nou membre del Departament de Castellà i un altre del de Valencià; així doncs, portem tres cursos d'estabilitat pel que fa als membres que constitueixen l'equip. Cal dir que la formació d'aquest grup no respongué, en els seus orígens, a una formació específica dels seus membres en biblioteconomia, sinó més aïna a un interès perquè aquesta funcionara, i els coneixements que podem tenir-hi són autodidactes.

En encetar la feina, ens adonàrem que en la gestió de la biblioteca calia abastar diferents aspectes que en un primer moment concretàrem en tres procediments:

- Funcionament intern de la biblioteca.
- Préstec i consulta del material de la biblioteca.
- Dinamització de la biblioteca.

Actualment hem considerat agrupar els dos primers sota una denominació comuna, però mantenint els dos aspectes que abasten, i n'hem afegit un altre de nou; així doncs, parlarem de:

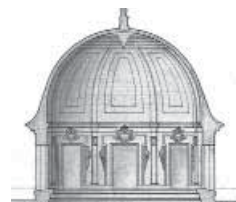
- L'organització i funcionament de la biblioteca.
- Dinamització de la biblioteca i animació lectora.
- Formació d'usuaris.

En començar a treballar, ens centràrem en el primer procediment, que consideràvem més assolible i urgent, mentre que, en aquests moments, desenvolupem el segon i hem encetat el tercer, tot i que tots tres són processos que requereixen una revisió contínua; per exemple, en cap moment deixen d'arribar alumnes nous al centre o llibres a la biblioteca.

3.2. L'organització i funcionament de la biblioteca

El punt de partida del nostre treball era analitzar el funcionament que fins aleshores tenia la biblioteca, i proposar i posar en marxa mesures de millora, però en el moment que ens plantejem quin és l'ús de la biblioteca, hem de tenir en compte les seues característiques tant físiques com de contingut bibliogràfic (col·lecció); així, hem reflexionat sobre diversos aspectes que ara passem a descriure.

El 1997 el centre fou reconstruït i la biblioteca es va ubicar a la primera planta, en un lateral del centre, en una zona que podríem definir com de serveis administratius (a sota trobem la Secretaria, la sala d'usos múltiples i el despatx de Psicopedagogia; dalt a la primera planta, tenim al costat Direcció i el despatx de l'administrador; travessant un petit corredor, enfront, la Caporalia d'Estudis i la Sala de Professors). No s'ha construït en aquesta zona la segona planta, per la qual cosa és silenciosa i presenta bones condicions per a la lectura i el treball; això sí, l'orientació nord no és la més adequada i ha estat necessari instal·lar-hi equips d'aire condicionat.

En el nostre cas, la distribució de l'**espai físic** es troba limitat per les seues característiques. Ens trobem amb una sala allargada, amb capacitat per a albergar còmodament un grup d'alumnes a les taules, amb un lateral de finestrals de terra a sostre i l'altre lateral ocupat per un gran quadre del pintor Sixto Marco; en conseqüència, no hi ha quasi paret on instal·lar prestatgeries, i en el moment que es posà en funcionament, es considerarà convenient delimitar dos espais: l'un per a ús de tota la comunitat educativa, que n'ocupa unes tres quartes parts, amb prestatgeries tancades amb portes de cristall; i l'altre, a partir de la taula que ocupa el bibliotecari i una prestatgeria que funciona com a delimitador/separador, darrere de la qual trobem tot un seguit de prestatgeries organitzades per departaments, on es trobaven la majoria dels llibres i era visitat exclusivament pel professorat.

Quant a la seguretat, podem dir que disposa de dues portes d'accés i, al seu interior, hi ha dos extintors en servei. Un cartell indica a l'entrada que ens trobem a la biblioteca i, encara que no hi ha senyalització per a arribar-hi des de la resta de dependències del centre, podem afirmar que l'alumnat coneix perfectament on es troba, ja que quan comença cada curs s'hi organitzen visites i activitats per a la formació dels nous usuaris.

Tot el material del centre va ser empaquetat i emmagatzemat mentre durà la reforma. Una vegada realitzada aquesta, es tornà a distribuir per les diferents instal·lacions, i els fons de la biblioteca es classificaren tal com ho havien estat anteriorment: registre en un llibre d'inventari i assignació d'un número segons la prestatgeria on s'ubicava, lleixa en

la qual es podia trobar i número d'entrada. La consulta es realitzava a través d'un fitxer ordenat alfabèticament, però els últims anys, anteriors a la formació del grup de biblioteca, el professor de Grec havia estat el responsable d'aquesta, i inicià la catalogació dels fons bibliogràfics i audiovisuals mitjançant el programa informàtic de biblioteques escolars Pèrgam,¹⁹ adoptant la CDU.²⁰ La sala tenia un horari irregular, tot i que, des de l'AMPA, alguns anys, s'havia contractat una persona a temps parcial que durant algunes hores realitzava les tasques de bibliotecari; també alguns professors hi tenien assignades hores de guàrdia. Aquesta biblioteca, que denominarem central a partir d'ara, coexistia amb d'altres als departaments.

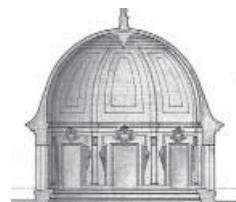
La biblioteca semblava un magatzem de llibres de text antics on pràcticament no hi cabia res, i l'ús que se'n feia era, bàsicament, de sala d'estudi i treball (disposava també de tres ordinadors i impressora a disposició dels alumnes), préstec de llibres i esporàdicament algunes activitats d'animació lectora i exposicions de treballs.

El primer pas que es plantejà en iniciar aquest projecte era **garantir un horari d'obertura** tots els dies de la setmana, que es concretà de segona a cinquena hora. Aquest període de temps es cobreix amb una persona contractada per l'AMPA i els professors que formen part de l'equip de biblioteca. Posteriorment, vam creure convenient que la disponibilitat horària s'ampliara a totes les hores que l'institut es manté obert, i així hem elaborat una graella setmanal semblant a la que usem per a utilitzar la sala d'usos múltiples, de manera que qualsevol professor pot anotar-s'hi i fer-ne ús.

Paral·lelament s'encetà un procés de **revisió de tots els fons que hi havia dipositats**. Es tragueren tots els llibres de text de les prestatgeries, es remeteren als departaments, i es demanà als caps de departament que feren una selecció dels exemplars que realment podien ser útils als alumnes i si havien de ser a la biblioteca per a la seua consulta. Aquest procés va ser prou costós per la quantitat de material acumulat (han calgut dos cursos per a dur-lo a terme), però també ha facilitat el redescobriments de textos que teníem oblidats. El volum de llibres a fitxar amb la CDU s'ha reduït considerablement i ens va dotar d'espai per a noves adquisicions.

La **reubicació dels llibres** a les prestatgeries va ser el següent pas. Tot i estar condicionats per l'espai físic que hem descrit adés (no podem prescindir de l'àrea reservada darrere del bibliotecari perquè minvaria considerablement la capacitat d'emmagatzematge de la sala), s'ha procedit a llevar els vidres de la majoria de les prestatgeries, i, les que encara en tenen, es mantenen obertes a l'abast de tota la comunitat escolar.

En la zona d'ús dels alumnes s'han creat diferents espais: un, on es troben diccionaris (valencià, castellà, llengües estrangeres i diccionaris

¹⁹ És una base de dades de 1997 que permet realitzar les funcions bàsiques per a la gestió de la biblioteca: catalogació, consultes, préstecs, llistats. Actualment s'està experimentant en centres de Catalunya una nova versió ePèrgam. Hi ha altres programes informàtics que també s'utilitzen en centres escolars: Abies, GBWIN, Gestibib i Biblio3000. La Conselleria també proporciona amb el programa GESCEN una base de dades per a gestionar la biblioteca, i des de la pàgina del CEFIRE d'Elx podem accedir al programa PMB de gestió documental i de biblioteca, de programari lliure.

²⁰ El sistema de classificació decimal universal (CDU) és un dels sistemes més extensos del món. De forma abreujada és conegut com a CDU en francès, català i castellà, UDC en anglès, DK en alemany i UDK en les llengües nòrdiques. Estructura de manera lògica tot el conjunt del coneixement humà, dels més generals als més específics, en una classificació numèrica ordenada del 0 al 9.

temàtics); enciclopèdies (història, història de l'art, ciències, música, etc.), i atles, classificats en prestatgeries i amb cartells indicadors del contingut. Aquesta zona queda delimitada per unes taules on tenim quatre ordinadors amb connexió a la xarxa i dues impressores que donen servei als ordinadors.

En el lloc de més fàcil accés, s'ha ubicat una àmplia selecció de llibres de lectura que solen ser els més demanats per l'alumnat i que, fins ara, es trobaven en la zona d'ús exclusiu del professorat. La resta de prestatgeries d'aquest espai, que no en són moltes, conté textos relacionats amb les arts, publicacions relacionades amb Elx i la comarca i vídeos. També disposem, per a consulta en sala, de publicacions periòdiques: premsa diària local i nacional, revistes com *Natura*, *Entre estudiants*, *Muy interesante*, *El temps*, *Mètode*, etc., que són exhibides en un expositor que es renova periòdicament i que també fem servir per a mostrar les novetats editorials que hi arriben.

També ens plantejarem una redistribució de la biblioteca en zones diferenciades per a distints usos i usuaris, però les mesures de la sala no ho fan possible, i realitzar activitats simultànies –animació lectora, zona d'estudi, etc.– és una opció que ha estat descartada. No obstant això, hem recorregut a la utilització d'altres espais com les mateixes aules o la sala d'usos múltiples; la biblioteca també es pot reservar determinades hores per a activitats de dinamització.

Una altra novetat que hem incorporat ha estat la instal·lació d'un **tauler de suro a l'entrada** de la biblioteca, que hem dividit en diferents seccions: propostes culturals (ací els alumnes poden trobar informació sobre la programació teatral, cinematogràfica, concerts, exposicions, etc., de la ciutat); concursos literaris (arreu del nostre territori se'n convoquen moltíssims i de vegades no podem informar de tots); novetats a la biblioteca (un butlletí on es relaciona tot el material nou que s'incorpora a la sala) i normes d'ús (un recordatori de les normes bàsiques que els alumnes han de seguir quan s'hi troben).

Un dels aspectes que cal analitzar amb deteniment és la **col·lecció de recursos**, és a dir, el tipus i la quantitat de documents dels quals disposem (material bibliogràfic, audiovisual, informàtic, etc.); en aquest punt, considerem importantíssima la implicació i col·laboració dels departaments. Hem d'intentar que la dotació siga suficient per a cobrir les diferents necessitats dels nostres alumnes, i no hem d'oblidar que la LOGSE introduí importants canvis pel que fa a la tipologia de l'alumnat que s'incorpora als instituts i els currículums educatius; per tant, cal revisar-la, determinar-ne la idoneïtat i pal·liar possibles mancances. Com a punt de partida, caldria assolir les *Directrius IFLA/UNESCO per a la biblioteca escolar*,²¹ que determinen que una biblioteca escolar hauria de tenir un mínim de 2.500 títols rellevants i actualitzats per a totes les edats, habilitats i interessos personals, dels quals almenys un

²¹ *Directrius IFLA/UNESCO per a la biblioteca escolar*, Col·legi de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya i Departament d'Educació i la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 2005.

60% haurien de ser recursos de consulta i coneixements (informació) relacionats amb el currículum i la resta de ficció.

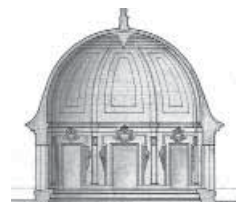
A més dels llibres, aquestes directrius consideren molt important la dotació de recursos informàtics: accés a Internet, programaris educatius, recursos en CD-ROM i DVD, i materials per al lleure, com ara èxits editorials, música o jocs d'ordinador. Sens dubte, es tracta de plantejaments molt ambiciosos, però que a poc a poc hem d'anar assolint.

La major part de la nostra col·lecció està formada per llibres, i també disposem d'una col·lecció de vídeos considerable que caldria, a poc a poc, renovar en formats més actuals com CD o DVD. **L'equipament tecnològic**, donada la velocitat de desenvolupament de les noves tecnologies, sempre serà clarament insuficient. Només disposem de quatre ordinadors connectats a Internet amb impressores, però el centre disposa de diverses aules d'informàtica; tot i així, els alumnes recorren molt sovint a la biblioteca per fer els treballs, i de vegades no podem atendre les necessitats que es generen; tampoc l'espai no permet d'incorporar-hi nous aparells. Però, a més a més, tots reconeixem els avantatges que ens ha oferit la informàtica i també coneixem com pot ser de desesperant quan falla i no podem solucionar el problema. En aquest sentit, i atenent l'ús massiu que es fa dels ordinadors, considerem que ha d'existir una persona especialista en la matèria encarregada del manteniment i que periòdicament els revise.

L'actualització dels fons relacionats amb el currículum ha de ser una de les prioritats, perquè un dels objectius bàsics que ha de tenir la biblioteca és proporcionar eines de treball i d'estudi a aquells alumnes que per les seues condicions socioeconòmiques es troben desfavorits. Per això, la implicació i col·laboració dels departaments és fonamental, ja que des d'aquests es pot establir si la dotació és suficient i seleccionar les noves adquisicions, així com determinar la ubicació més adient –biblioteca central, d'aula o departament– segons l'ús que se'n faça.

A més de les lectures relacionades amb el currículum, les sèries de novel·les d'autors com ara J. K. Rowling (*Harry Potter*) o Stephenie Meyer (*Crepuscle*), que constitueixen autèntics fenòmens socials, també tenen un espai a la nostra biblioteca; des de fa poc temps, a més, hi hem incorporat els còmics. Tot i que el debat sobre si aquest tipus de lectura és la més adient és controvertit, sens dubte pot arribar a ser un mitjà a través del qual s'arriba a textos de més qualitat literària. També, periòdicament es consulta amb els alumnes quins títols els agradaria trobar-hi o bé ells mateixos ens ho manifesten personalment o a través d'una bústia de suggeriments.

Registre i catalogació. Tradicionalment, als instituts han coexistit la biblioteca central i les dels departaments, aquestes últimes de vegades sense cap registre del material que s'hi troba. A més a més, en el cas de

l'IES Sixto Marco, aquestes comencen a conviure des de fa dos cursos amb les biblioteques d'aula. Encara que la gestió de les **biblioteques de departament i d'aula** han de ser independents, sí que considerem important que la catalogació i el registre dels recursos es realitze des de la biblioteca central, i, des d'aquesta, assignar-los al lloc més adient per a la seua utilització, ja que s'unifiquen criteris de classificació i permet disposar d'informació completa sobre la col·lecció disponible al centre.

Fins fa dos cursos el registre de la col·lecció es feia amb dos inventaris: l'un per a llibres i documents en format paper, i l'altre d'audiovisuals, en els quals es consignaven la data d'entrada, títol i autor, de manera manual. Actualment, encara que mantenim l'estructura d'aquest document, l'hem informatitzat. A més a més, tots els documents es registren amb el sistema de gestió de biblioteques Pèrgam, on, a més de les dades del llibre –autor, editorial, ISBN– s'assigna a cada document la CDU que hi correspon i podem introduir descriptors (característiques) que en faciliten l'ús i classificar el document en un o diversos nivells educatius.

Tots els documents s'etiqueten amb la CDU, les tres primeres lletres del cognom de l'autor en majúscula i les tres primeres lletres del títol amb minúscula, criteris de registre adoptats per totes les biblioteques, però també hi hem incorporat algunes adaptacions que ens en faciliten a tots, professors i alumnes, l'ús. Així, per exemple, tota la literatura juvenil ha incorporat en l'etiqueta una *J* i s'han classificat els volums en relació a la llengua en què estan escrits: valencià o castellà, i subdividits en categories: més de 12 anys, més de 14, a partir de 16, literatura contemporània i clàssics. Per a facilitar la consulta a

l'alumnat, s'ha adoptat el sistema de *gomets* de diferents colors en el llibre, en les categories de 12 i 14 anys; així, visualment, l'alumne sap en quines prestatgeries pot trobar les lectures més adients a la seua edat. La classificació dels llibres s'ha fet tenint en compte les orientacions que moltes editorials fan en les seues col·leccions, però també atenent la temàtica i la dificultat lèxica que presenta cada llibre. No cal dir, però, que aquesta classificació no implica una obligatorietat de lectures per edats, i a aquells alumnes que presenten bons hàbits lectors se'ls estimula i recomana llibres que els consoliden.

Pressupost. Un dels aspectes més importants a considerar quan ens proposem revitalitzar la biblioteca és la dotació econòmica de què disposa. Si pretenem tenir una biblioteca actualitzada capaç de cobrir les necessitats dels alumnes tant pel que fa a l'assoliment del currículum com de lleure, cal disposar d'un pressupost que permeta aquestes despeses; la realitat, però, és ben bé una altra, i en la majoria de centres es destina una dotació clarament insuficient. En el nostre cas també és així, i a males penes permet cobrir les ocasionades pel manteniment informàtic i alguna dotació quant a novetats. Aquest inconvenient és en part pal·liat a través dels departaments, que adquireixen recursos destinats a la biblioteca central a càrrec de la seua assignació pressupostària, entre altres de totes les lectures obligatòries que es programen.

Préstecs. Per a atendre aquest servei, la col·lecció de recursos de la biblioteca central ha estat classificada en dues categories: préstecs externs (els alumnes poden emportar-se'ls a casa) i préstecs en sala (material de consulta que poden manejar sols al centre).

Quant als préstecs externs, aquests queden enregistrats en el programa informàtic que hem esmentat adés, Pèrgam. Es tracta d'una base de dades on cada curs s'incorporen tots els alumnes del centre i el grup al qual pertanyen. A l'hora de fer un préstec, els alumnes presenten el carnet escolar i disposen d'un termini de quinze dies per a tornar-lo. Passat aquest temps, el préstec es pot renovar.

Respecte als préstecs en sala, cal diferenciar també entre l'ús de material informàtic (ordinadors, programes informàtics, etc.), que els alumnes poden utilitzar anotant-se en un full de registre, i llibres, diaris i revistes, enciclopèdies, diccionaris, etc., que es destinen a consulta en sala o a l'aula i són de lliure accés.

3.3. Dinamització de la biblioteca

L'objectiu de dinamitzar la biblioteca és, no cal dir-ho, la creació d'hàbits lectors, que sol ser una de les causes que més sovint s'addueixen com a responsables del fracàs escolar. Si reflexionem, però, i mirem al nostre voltant –tanques publicitàries, caixers automàtics, premsa gratuïta, xarxes socials en Internet, etc.– no podem manifestar-nos més

d'acord amb autors com Cassany: «la lectura impregna nuestras vidas. El día a día de muchas ciudades occidentales está repleto de transacciones escritas: el acceso a muchos recursos, servicios y conocimientos básicos se realiza hoy con la escritura»;²² o Tuson: «Diguin el que diguin els pessimistes, mai com ara no hi havia hagut tanta gent capaç d'escriure i de llegir».²³ A més a més, en el cas dels nostres alumnes, hem d'afegir la lectura dels manuals de text.

Sembla que en realitat la qüestió rau en la percepció que tenim del significat de llegir que sovint associem amb «el libro de una forma casi exclusiva y excluyente. Las primeras respuestas espontáneas nunca han considerado otro soporte o formatos, ni una revista ni la prensa ni el cómic ni leer en la pantalla del ordenador».²⁴ Per tant, no es tracta únicament de potenciar hàbits lectors, sinó també d'elaborar estratègies que permeten la formació de lectors competents, i, per a això, considerem que s'han d'incloure aspectes acadèmics de suport al currículum i d'animació lectora com a font de plaer i realització personal.

Suport al currículum. El suport als continguts curriculars ha de realitzar-se en una doble direcció: la biblioteca ha de suggerir i proposar activitats als departaments per a reforçar els seus continguts, però també els departaments n'han de plantejar a la biblioteca.

Fins ara, en l'àmbit escolar, la transmissió de coneixements s'ha fet bàsicament a través del llibre de text. La biblioteca ha de possibilitar una altra manera de «fer classe»: hi podem cercar informació en diferents fonts i formats –llibres, Internet, recursos multimèdia–, treballar amb els nostres alumnes les habilitats per a seleccionar la informació pertinent

²² Daniel CASSANY, «La lectura ciudadana», en José A. MILLÁN (coord.), *La lectura en España. Informe 2008*, Fundación Germán Sánchez Ruipérez - Federación de Gremios de Editores de España, Madrid, 2008.

²³ J. TUSON, *op. cit.*, p. 90.

²⁴ Jesús CONTRERAS, «Leer en tiempos modernos: adolescentes y jóvenes profesionales frente a al lectura», en José A. MILLÁN, (coord.), *La lectura en España. Informe 2008*, Fundación Germán Sánchez Ruipérez - Federación de Gremios de Editores de España, Madrid, 2008.

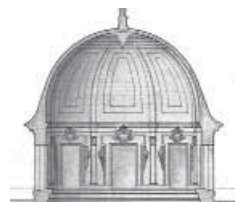
de la que no ho és i inferir conclusions. La biblioteca pot ser un lloc de treball i d'investigació, i els professors hem d'usar-la amb aquesta finalitat, un espai social on els alumnes poden treballar individualment o en grups, intercanviar informació, idees, coneixements, i on poden disposar de l'ajuda de l'equip de biblioteca.

Esto significa que la BEC va más allá de la oferta e intercambio de información y de que los estudiantes sean alfabetos en información. Más bien, desarrolla sus competencias para transformar información en conocimiento que no solo les ayuda a aprender y alcanzar metas sino a convertirse en ciudadanos reflexivos y responsables en una sociedad conectada y colaborativa que puede ser lo suficientemente creativa para ofrecer soluciones a problemas complejos y urgentes que el mundo enfrenta.²⁵

Per consegüent, es poden programar moltes activitats, els currículums i els esdeveniments socials, culturals o tecnocientífics ens proporcionen idees que només cal aprofitar i la nova assignatura Projecte d'Investigació, introduïda en quart curs d'ESO, es pot veure molt afavorida per aquesta col·laboració: lectures i dramatitzacions, exposicions de treballs elaborats pels alumnes o investigació i aprofundiment sobre diferents temes són algunes de les possibilitats.

L'animació lectora. La biblioteca ha de ser una eina que dinamitzi el centre. Al llarg del curs s'han de programar activitats que facen atractiva la visita dels escolars. La nostra proposta planteja una programació anual que ha d'incloure una planificació trimestral d'una animació lectora sobre un tema que pot seleccionar-se amb la col·laboració dels departaments. En el cas que no hi haja cap proposta concreta, sempre podem recórrer a les nostres tradicions o esdeveniments culturals: Tots Sants o el Festival de Teatre i Música Medieval, en el primer trimestre; Carnestoltes o la temàtica elegida per a les jornades culturals que la majoria de centres celebrem durant el segon trimestre; i com no, el Dia del Llibre en el tercer. Aquest darrer any, esdeveniments tan importants com l'Any Internacional de l'Astronomia o l'Any Darwin han sigut bons motius perquè decorem la biblioteca i realitzem activitats que impliquen diferents departaments: dibuix i tecnologia per a la decoració, música per a acompanyar les lectures i dramatitzacions, els departaments de llengües per als textos, i la resta de departaments, segons la temàtica elegida, per a seleccionar llibres que s'hi exposaren.

A més d'aquesta activitat trimestral –que sens dubte planteja un volum de treball considerable–, des de la biblioteca se'n poden proposar d'altres que contribuïsqen a afavorir l'hàbit lector dels nostres alumnes. Plantejar «L'enigma del mes» ha estat molt engrescador, ja que a través d'una sèrie de pistes que es van proporcionant setmanalment, els alumnes han de descobrir el nom d'un llibre, identificar un personatge o el nom d'un autor. Sens dubte, ha suposat tot un èxit a l'hora de despertar-los

²⁵ Lourense H. DAS, «Bibliotecas escolares en el siglo XXI. Nuevas perspectivas», *Pinakes*, 7 (2009), p. 5-8.

la curiositat i l'afany per llegir. «El club del lector» és també una altra possibilitat molt interessant: suggerir la lectura de diferents títols i que els alumnes mateixos els presenten als seus companys sol resultar una activitat molt interessant.

Com hem esmentat adés, el Dia del Llibre és el motiu que centra les activitats de la biblioteca durant el tercer trimestre. Aquest curs serà el tercer any que el celebrem, però volem convertir-lo en un referent i una data assenyalada del centre. Així, el curs passat, la temàtica elegida fou la llegenda de sant Jordi. La decoració es distribuï per diferents espais: poemes d'amor penjats en cartolines pels corredors, a la vidrera de consergeria ens rebien sant Jordi i el drac, i el terra de la biblioteca era un joc de caselles on els alumnes de 1r cycle mostraven les seues habilitats com a cavallers o princeses.

A les aules s'elaboraren flors de paper i punts de lectura, es feren diferents representacions tant de monòlegs com de petites peces teatrals que abastaren matèries tant diferents com les matemàtiques, amb els triangles, o la societat de consum, s'hi programà «L'hora de la lectura», durant la qual tot el centre interromp l'activitat educativa i es reproduïx per megafonia música ambiental per a acompanyar la lectura que fem tant a l'aula com al pati. A més a més, a la biblioteca es féu una exposició de novetats editorials. En un gran llibre blanc que titularem *Un llibre imprescindible* escriguérem sobre aquelles

obres que més ens agraden i voldriem compartir amb tots, i també en un gran mural plasmarem les nostres raons per a llegir.

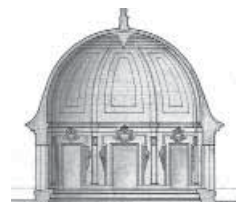
Amb el descobriment del plaer de llegir pretenem arribar al plaer d'escriure com una conseqüència lògica. Com diu Tuson, «milions de persones s'entesten a escriure; i moltíssimes més, a llegir amb tossuderia i amb plaer; i mai com ara no s'havia publicat tant i amb edicions tan extenses».²⁶ En la societat del coneixement la competència en la comunicació lingüística és una habilitat necessària. La utilització del llenguatge com a instrument de comunicació oral i escrita és un dels objectius bàsics del sistema educatiu i cal estimular els nostres alumnes a elaborar textos: primer a través de la reproducció de gèneres i estructures, i més endavant amb la creació d'originals on siguin capaços de reelaborar la informació, reproduir reflexions personals i inferir conclusions. La producció de textos no ha de quedar com un exercici de classe, s'ha de promoure l'edició i difusió d'aquells que pel seu interès, qualitat i originalitat s'han de donar a conèixer a la comunitat educativa i ser valorats; així, se'ls anima a participar en concursos literaris, a escriure en la revista escolar *Rampallà* –una publicació que té els orígens en l'any 1982 i que fins ara, amb més o menys continuïtat i alguns entrebancs, ix tots els anys–. Tampoc oblidem les noves tecnologies, ja que des de 2006 el centre participa en el projecte Escolesenxarxa de periodisme digital.

Aquestes són algunes de les activitats en les quals es basa l'animació lectora al nostre centre. De possibilitats i propostes n'hi ha moltes, i dur-les a terme depèn de la voluntat i disponibilitat del professorat que porta la biblioteca, però també lògicament de la col·laboració i implicació de la resta del professorat del centre.

3.4. La formació d'usuaris

La formació d'usuaris és una peça clau per al bon funcionament de la biblioteca central i no pot quedar reduïda a un decàleg de normes de comportament que fan referència a regular l'actitud de l'alumnat a la sala; no cal insistir-hi, sens dubte tots els centres han elaborat documents on s'indica la conducta que cal observar quan es fa ús d'aquest espai. Respecte als companys i silenci quan ens trobem a la biblioteca, i conservació i cura d'allò que se'ns presta són la base de funcionament. En conjunt, però, considerem que la formació d'usuaris ha d'incloure també aspectes com la informació a l'alumnat sobre la distribució i continguts del catàleg i el desenvolupament de la competència per a manejar informació (CMI).

La primera activitat que es programa cada curs acadèmic, amb la col·laboració dels tutors, és la visita de tots els grups d'alumnes de

²⁶ J. TUSON, *Lletres sobre lletres*, Empúries, Barcelona, 2006.

primer curs d'ESO –alumnat de nou ingrés al centre– a la biblioteca. Una vegada allí recorren la sala i se'ls mostra com està ordenada i el contingut de les diferents prestatgeries, se'ls informa de les normes de comportament i ús de la col·lecció, tant de préstecs en sala com externs, i se'ls anima a fer el primer préstec així com a realitzar alguna consulta per Internet. Lògicament, i encara que se'ls diu com estan ordenats els llibres a les prestatgeries, en retornar-los molts es col·loquen malament, cosa que obliga a haver de reordenar-los setmanalment. Així i tot, considerem importantíssim que l'alumne aprengui que els llibres s'han de tocar, que han de llegir la contraportada per saber-ne la temàtica i que els han de fullejar i fins i tot llegir-ne alguna pàgina abans de decidir-se per un.

A més a més, a tota la resta de grups del centre se'ls recorden les normes bàsiques d'utilització de la biblioteca a través d'una sessió de tutoria.

Convé destacar que el foment de la lectura i l'ús de la biblioteca no ha de quedar reduït al centre educatiu, ha d'estar obert i aprofitar les possibilitats de la zona on estiga ubicat. L'alumne ha de conèixer que hi ha tota una xarxa de biblioteques municipals on potser trobe recursos que no tenim a l'institut. Com que recentment s'ha inaugurat una biblioteca infantil i juvenil molt a prop nostre (Biblioteca Pep Sempere), amb la col·laboració de la bibliotecària s'hi han programat algunes visites perquè els alumnes la coneguen; també els alumnes de quart curs d'ESO realitzen visites de treball a l'Arxiu Biblioteca Pere Ibarra organitzades des del Departament d'Història tots els anys.

Un altre repte que als centres educatius i les biblioteques en particular se'ns presenta és el desenvolupament de les TIC (tecnologies de la informació i la comunicació). És molt important regular l'ús que es fa d'Internet i establir que, als centres escolars, l'accés a la xarxa ha de tenir una finalitat educativa (hem restringit les entrades a xarxes socials i si es realitza un accés amb caràcter lúdic sempre es fa sota supervisió del professorat), i la lectura en suport electrònic és cada vegada més abundant. Actualment, el volum d'informació que trobem a Internet i la facilitat d'accés que hi tenim fa imprescindible «aprendre a aprendre». Aquesta mateixa idea subjau en les directrius de l'Informe Pisa 2009, en incorporar els textos en format electrònic i la lectura digital entre les competències a avaluar: «Per recopilar informació a Internet es necessita fer una ullada i observar grans quantitats de material, i immediatament avaluar-ne la credibilitat. Per tant, el pensament crític ha esdevingut més important que mai dins del context de la competència lectora».²⁷

²⁷ CONSELL SUPERIOR D'AVALUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU, «Competència lectora: marc conceptual per a l'avaluació PISA 2009», Documents, núm. 12 <<http://www.gencat.cat/educacio/csda/>>.

La majoria dels ensenyants no estem molt formats ni capacitats en les TIC, i sovint els alumnes ens superen en coneixements, però sí que estem més formats intel·lectualment i, per tant, sabem que no tota la informació és igual de fiable, valuosa i pertinent; per tant, amb l'ajuda de la biblioteca podem dissenyar activitats que ajuden a avaluar críticament les fonts d'informació i els continguts que ofereixen.

Algunes propostes interessants les trobem des de la Fundació Gabriel Piedrahita Uribe (FGPU) i el professor Carlos Serrano. Des de la FGPU es difon la necessitat de desenvolupar la competència per a manejar informació (CMI) que podem definir com «las habilidades, conocimientos y actitudes que el estudiante debe poner en práctica para identificar lo que necesita saber sobre un tema específico»²⁸ i a partir dels treballs de la Dra. Carol C. Kuhlthau i el Dr. Ross J. Todd sobre «Indagación Guiada» presenten el «Modelo Gavilán»,²⁹ on la biblioteca adquireix un paper rellevant en l'aprenentatge al proporcionar els recursos, i els continguts educatius són assolits a partir de la investigació guiada dels alumnes. Per altra banda, Carlos Serrano Cinca, professor de la Universitat de Saragossa, ens ajuda a establir criteris a l'hora d'utilitzar eines de cerca com ara directoris, cercadors, agents metacercadors i cercadors i directoris especials en la complexitat de la xarxa.³⁰

I tot això sense oblidar el **foment de la llengua**. Un dels objectius del projecte de biblioteca és la normalització lingüística, és a dir, ambdues llengües oficials han de ser igualment valorades per la comunitat educativa, i, per tant, emprades en tots els àmbits d'ús i amb diferents registres. El centre disposa d'un Projecte Educatiu on el valencià com a llengua vehicular es fa present en gran nombre d'assignatures i és lògic que siga impulsat per la pràctica diària de la biblioteca; així, la majoria de la retolació i documents es redacten en aquesta llengua, s'estimula els alumnes perquè la utilitzen i es programen activitats de foment de la lectura en què, si més no, l'ús del valencià és equiparable al del castellà.

És una realitat innegable que les llengües minoritàries de l'estat espanyol continuen sent silenciades i la producció literària en aquestes llengües no assoleix la repercussió que mereix per la seua qualitat. Autors com Sierra i Fabra, Pau Joan Hernández, Andreu Martí, Gemma Lienas, Isabel-Clara Simó, Jaume Fuster, Ferran Torrent, Quim Monzó, etc., curiosament són coneguts i valorats pels nostres alumnes a través de les traduccions fetes al castellà; per això, un dels objectius que també ens hem proposat és donar-los a conèixer i fomentar la lectura en la nostra llengua.

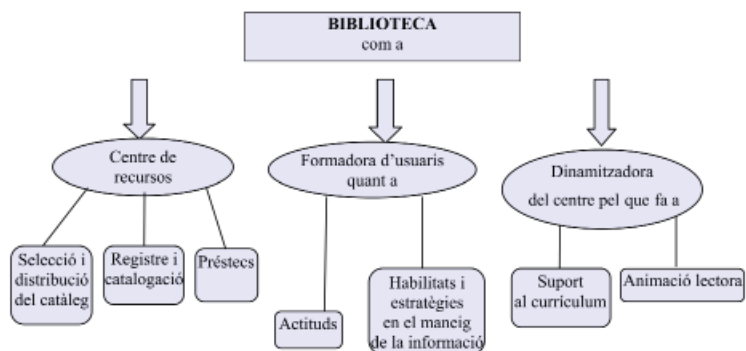
Així doncs, la tasca de la biblioteca se sustentaria en tres eixos, i esquemàticament es podria representar així:

²⁸ <<http://www.eduteka.org/modulos.php?catx=1>>.

²⁹ <<http://www.eduteka.org/modulos.php?catx=1>>.

³⁰ Carlos SERRANO CINCA, «Encontrar información en el World Wide Web», *Scampus.org*, Sistemas Informativos Contables, 2003, <<http://www.5campus.org/leccion/buscar>>.

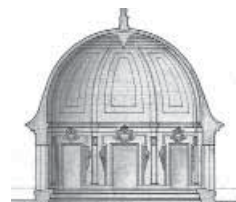
4. AUTOAVALUACIÓ I CONTROLS DE QUALITAT

Si un dels plantejaments bàsics del projecte de biblioteca és l'anàlisi de les pràctiques habituals i la proposta de millores, considerem lògic l'establiment d'uns indicadors que ens assenyalen el grau d'assoliment dels objectius proposats. Així, doncs, hem encetat el procés d'elaboració d'uns documents que, més o menys, intenten establir criteris objectius (lògicament, les valoracions sempre són subjectives) per a realitzar una autoavaluació. Aquests han de preveure el aspectes següents:

- Nombre d'exemplars de la col·lecció i increment anual d'aquesta en relació als diferents departaments. En el llibre de registre hem afegit una columna nova («Departament»), que facilita posteriorment comptabilitzar l'augment dels materials en relació als departaments.
- Ràtio de llibres prestats amb relació als alumnes matriculats. Des del programa de gestió de la biblioteca podem extraure el llistat de préstecs realitzats diàriament, la qual cosa ens permet conèixer el total de préstecs anuals i el percentatge per alumne, a més d'altres dades, com ara llibres més prestats, grups i alumnes que més sovint utilitzen el servei de préstecs, etc.
- Ràtio d'usuaris d'ordinadors i materials multimèdia. A partir de la plantilla de control d'ordinadors i materials multimèdia coneixem l'ús real d'aquests mitjans.
- Nombre de butlletins informatius publicats sobre les novetats. Editem un mínim de tres butlletins (tardor, hivern i primavera), que són exposats al suro de l'entrada a la sala i de vegades repartits entre els alumnes, com ara quan en fem algun de temàtic com va ser el cas dels *Llibres de por i misteri*.
- Fitxa de control de les visites de primer curs d'ESO, en la qual han de contestar a les preguntes: què és una biblioteca?, què pots trobar a la biblioteca?, per a què serveix la biblioteca?, com està organitzada la biblioteca? (en aquesta pregunta han de localitzar

les diferents zones en un plànol), quines són les normes bàsiques de comportament a la biblioteca?, què has de fer per a demanar un préstec?, quin ús pots fer dels ordinadors i impressores de la biblioteca?

- Elaboració d'enquestes anònimes per a mesurar el grau de satisfacció quant al funcionament i col·lecció adreçades tant a alumnes com a professors (annex I i II)

5. A TALL DE CONCLUSIÓ

Com afirma Ross Tood, «existe un acervo considerable de literatura que muestra que las Bibliotecas Escolares de Calidad (BEC) tienen un impacto positivo en el logro de los estudiantes», i més endavant destaca que:

La comprensión de lectura es esencial para que se produzca el aprendizaje profundo; las investigaciones muestran:

- Los estudiantes de colegios con bibliotecas leen y disfrutan la lectura más que los estudiantes de instituciones que carecen de estas.
- El acceso a libros y revistas gracias a la biblioteca escolar predice el desarrollo de mejores niveles de alfabetismo y de lectura.
- Existe estrecha correlación entre el tamaño de la colección de libros disponibles en una biblioteca escolar y el número de estudiantes que leen.
- Las oportunidades de lectura voluntaria y libre en espacios de la biblioteca escolar tienen un impacto positivo en la comprensión lectora, el vocabulario, el deletreo, el uso de la gramática y el estilo de escritura.
- Los estudiantes que leen más no solo tienen mayor desarrollo en alfabetismo sino mejores logros educativos.
- La atención explícita del bibliotecólogo juega un papel muy importante en la motivación e interés en la lectura.³¹

Com a professionals de l'ensenyament, hem de considerar aquest recurs dins de la nostra tasca diària; si, a més a més, considerem que les biblioteques escolars als IES han d'integrar-se en el currículum, tal com planteja la UNESCO, i convertir-se en centres de recursos integrats en el projecte educatiu, la formació de professionals és necessària, donat que, a més de reunir informació en tots els suports, s'han de fer accessibles i aprofitables aquests materials. La biblioteca del segle XXI «debe ser un lugar donde la lectura se convierta en algo lúdico y la enseñanza de la alfabetización informacional se convierta en esencial. Debemos conseguir que se convierta en un centro de aprendizaje y conocimiento que ofrezca las herramientas adecuadas para aprender a aprender».³²

³¹ «La biblioteca escolar en el siglo XXI. Entrevista con Ross Tood especialista en información», en <<http://www.eduteka.org/EntrevistaRossTodd.php>>.

³² L. H. DAS, *op. cit.*

Com ja hem esmentat adés, la LOE diu que les administracions dotaran les biblioteques de forma progressiva; així, des de 2005, el Ministeri d'Educació, Política Social i Esport ha transferit fons a les comunitats autònomes destinats a la millora de les biblioteques escolars amb el compromís que aquestes aporten la mateixa quantitat.³³ Algunes administracions autonòmiques ja estan posant en marxa els seus propis plans, com per exemple la Generalitat de Catalunya, amb el programa de biblioteca escolar Puntedu, que a través de diverses convocatòries públiques està unificant el sistema informàtic emprat a les biblioteques escolars i posant-les en xarxa. A més a més, preveu la dotació de recursos que abasten des de facilitar la disponibilitat del professorat –mitjançant reduccions horàries lectives– fins a la dotació econòmica i de materials didàctics o la formació específica per als responsables de la biblioteca.³⁴

En qualsevol cas, el professorat i els centres escolars som conscients de la importància d'aquest recurs educatiu, que és una part integrant del sistema educatiu i bona prova d'això són les experiències que dia rere dia es posen en marxa. La irrupció de les noves tecnologies en la societat suposa importants canvis tant en la transmissió com en l'accés als coneixements; nous reptes s'obren cada dia, com ara l'aparició dels llibres electrònics (*e-book*). La revolució digital ha suposat l'aparició de nous suports d'escriptura i també de lectura, davant els quals la comunitat educativa no pot ni vol mantenir-se al marge. Per tant, la biblioteca escolar s'ha de convertir en un centre de recursos per a les pràctiques educatives que ha de facilitar l'adquisició de destreses relacionades amb l'accés i l'ús de la informació, i fomentar una visió crítica que permeta discriminar la informació pertinent de la que no ho és per a donar credibilitat o determinar la falsedat de la informació.

Amb tot, també és important recordar que la formació de lectors no ha de ser ni pot ser sols tasca dels centres educatius. La societat i les famílies tenen un important paper en la formació lectora. Si l'alumne ha viscut entre pares i germans que llegeixen serà més fàcilment lector, i l'escola reforçarà aquest hàbit; si l'alumne prové d'un ambient no lector, un objectiu prioritari ha de ser crear-li l'hàbit, si realment volem formar joves preparats i estimulats a aprendre al llarg de la seua vida.

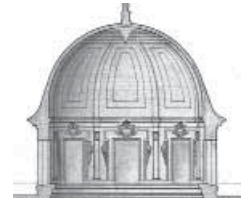
BIBLIOGRAFIA

- BALLESTER, Josep, *L'educació literària*, PUV, València, 2007.
- BLANCH, Xavier *et al.*, *Reflexions sobre la biblioteca escolar*, Associació de Mestres Rosa Sensat, Barcelona, 2002.
- CAMPS, Anna - SOLÉ, Isabel, «Llegir i aprendre a llegir», *Articles: Revista de Didàctica de la Llengua i la Literatura*, 41 (2007), p. 5-14.
- CAMACHO, José Antonio, *La biblioteca escolar en España: pasado, presente... y un modelo para el futuro*, Ediciones de la Torre, Madrid, 2004.

³³ Ministeri d'Educació, Programes de cooperació: *Pla per al foment de la lectura i millora de les biblioteques escolars*, en <<http://www.educacion.es/educacion/comunidades-autonomas/programas-cooperacion/plan-fomento-lectura>>.

³⁴ Junta de Andalucía: *Proyecto de lectura para centros escolares*, <<http://www.juntadeandalucia.es/educacion>>; Gobierno del Principado de Asturias: *Plan de lectura, escritura e investigación de centro*, <<http://www.educastur.es>>; Generalitat de Catalunya: *Biblioteca escolar: Puntedu, un espai de coneixement i aprenentatge*, <<http://www.xtec.cat/innovacio/biblioteques>>.

- CASSANY, Daniel (2008), «La lectura ciutadana», en José A. MILLÁN (coord.), *La lectura en España. Informe 2008*, Fundación Germán Sánchez Ruipérez - Federación de Gremios de Editores de España, Madrid, 2008.
- CASTÁN, Guillermo, *Las bibliotecas escolares: soñar, pensar, hacer*, Díada, col. «Investigación y enseñanza. Fundamentos, 18», Sevilla, 2002.
- COBOS, Laura - ÁLVAREZ, Melquíades, *Guía práctica de acceso a la información en la biblioteca escolar*, Fundación Germán Sánchez Ruipérez, Madrid, 2006.
- COLOMER, Teresa - ARIZPE, Evelyn, *Lectures adolescents*, Graó, Barcelona, 2009.
- CONSELL SUPERIOR D' AVALUACIÓ DEL SISTEMA EDUCATIU, «Competència lectora: marc conceptual per a l'avaluació PISA 2009», *Documents*, 12, 2008, en <<http://www.gencat.cat/educacio/csda/>>.
- CONTRERAS, Jesús, «Leer en tiempos modernos: adolescentes y jóvenes profesionales frente a la lectura», en José A. MILLÁN (coord.), *La lectura en España. Informe 2008*, Fundación Germán Sánchez Ruipérez - Federación de Gremios de Editores de España, Madrid, 2008.
- CORTEJOSO, Pilar *et. al.*, «Propuestas para mejorar las bibliotecas escolares», *Cuadernos de Pedagogía*, 353 (2006), p. 90-95.
- Directrius IFLA/UNESCO per a la biblioteca escolar*, Àlex Cosials (trad.), Col·legi de Bibliotecaris-Documentalistes de Catalunya - Departament d'Educació de la Generalitat de Catalunya, Barcelona, 2005.
- DURBÁN, Gloria, *Itinerari formatiu ESO: per arribar a ser un expert en informació* [en línia], 2005, en <<http://www.bibliotecaescolar.info/ACTIVITATS>>.
- GÓMEZ, José A. (coord.), *Estrategias y modelos para enseñar a usar la información: Guía para docentes, bibliotecarios y archiveros*, KR, Murcia, 2000.
- IFLA/UNESCO, *Manifest de la biblioteca escolar*, COBDC, Barcelona, 2000.
- INSTITUTO DE EVALUACIÓN, *PIRLS 2006 (Estudio Internacional de Progreso en Comprensión Lectora de la IEA. Informe Español)* [en línia], MEC-IE, Madrid, 2007, en <http://www.oei.es/pdfs/pirls2006_informe.pdf>
- *PISA 2006 (Programa para la Evaluación Internacional de Alumnos de la OCDE. Informe español)* [en línia], MEC-IE, Madrid, 2007, en <<http://www.mec.es/multimedia/00005713.pdf>>
- JORBA, Jaume (ed.), *Parlar i escriure per aprendre. Ús de la llengua en situacions d'ensenyament aprenentatge des de les àrees curriculars*, ICE-UAB, Barcelona, 1998.
- LAGE, Juan José, *Animar a leer desde la biblioteca*, CCS, col. «Materiales para educadores, 85», Madrid, 2005.
- Llei Orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'Educació (LOE), *BOE*, 106 (4-5-2006). <http://www.boe.es/boe_valenciano/dias/2006/06/01/pdfs/A00296-00341.pdf>.
- Llei 10/2007, de 22 de juny, de la lectura, del llibre i de les biblioteques, *BOE*, 150 (23-6-2007). <http://www.boe.es/boe_valenciano/dias/2007/07/02/pdfs/A00498-00506.pdf>.
- MAÑÀ, Teresa - FONS, Montserrat, «Les biblioteques escolars», *Articles: Revista de Didàctica de la Llengua i de la Literatura*, 46 (2008), p. 5-8.

- MARCHESI, Álvaro (ed.), *Las bibliotecas escolares en España. Análisis y Recomendaciones*, Fundación Germán Sánchez Rui Pérez, Madrid, 2005.
- MILLÁN, José Antonio (coord.), *Hábitos de lectura y compra de libros en España 2007*, Federación de Gremios de Editores de España, Madrid, 2008.
- OLSON, David R., *El mundo sobre el papel*, Gedisa, Barcelona, 2008.
- PÉREZ, Ana, «Análisis de la situación de las Bibliotecas Escolares en los países de la Unión Europea», en *Actas de las VI Jornadas de Bibliotecas Escolares*, Ayuntamiento de Sevilla, Área de Cultura, Sevilla, 1997.
- TUSON, Jesús, *Una imatge no val més que mil paraules*, Empúries, Barcelona, 2001.
- *Lletres sobre lletres*, Empúries, Barcelona, 2006.

RECURSOS EN INTERNET

- BARÓ, Mònica - MAÑÀ, Teresa, *La formación de usuarios en la biblioteca escolar. Educación Secundaria*, Junta de Andalucía, Consejería de Educación y Ciencia, Málaga, 2002: <<http://www.juntadeandalucia.es/averroes/~sptmalaga/m45b102/media/docum/Mon04Fube.pdf>>
- BIBLIOMEDIA, *La biblioteca mediateca. D'infantil a secundària. Proposta de treball*, Associació de Mestres Rosa Sensat, Barcelona, 2005: <http://gbiblio.pangea.org/Llibre_Biblioteques.pdf>
- BIBLIOTECA Virtual Joan Lluís Vives (fons digitalitzats de les obres més importants en llengua catalana): <<http://www.lluisvives.com>>.
- BIBLIOTECA Virtual Miguel de Cervantes: <<http://www.cervantesvirtual.com>>.
- CATÀLEG de literatura infantil i juvenil (catàleg constituït per més de 16.000 títols d'imaginació i coneixement per a nens/es i nois/es de 0 a 16 anys): <http://www.xtec.es/recursos/lit_inf/cataleg/>.
- DURBAN, Glòria, *Com iniciar un treball de recerca*, 2007: <<http://www.bibliote-caescolar.info/competencia/materials.htm>>.
- *La biblioteca escolar com a eina educativa*: <<http://www.bibliote-caescolar.info>>.
- *Itinerari formatiu 1r d'ESO: per arribar a ser un expert en informació* (unitats didàctiques respecte la cerca i recuperació de la informació): <<http://www.bibliote-caescolar.info/ACTIVITATS/index.htm>>.
- EDUTEKA, Fundació Gabriel Piedrahita Uribe: <<http://www.eduteka.org>>.
- ESPai web biblioteques escolars: <<http://www.xtec.es/serveis/crp/c5990104/espaiweb/biblioteques.htm>>.
- FUNDACIÓN GERMÁN SÁNCHEZ RUIPÉREZ, *Formación de usuarios*, 2006: <http://www.fundaciongsr.es/pdfs/Forma_usuarios.pdf>.
- GENERALITAT DE CATALUNYA, *Itineraris de lectura*: <http://www20.gencat.cat/portal/site/Cultura_Departament/menuitem.e0d71fea5f19c2465c91b210b0c0e1a0/?vgnextoid=1e7f30cf2312a010VgnVCM1000000b0c1e0aRCRD>.
- L'ESCRIPTORI. Portal educatiu edu365.com: <<http://www.edu365.com/escritori/index.htm>>.

(Re)utilitzar la biblioteca una experiència/proposta de gestió...

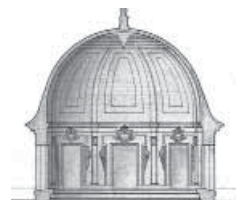
MEDICATECA dels centres de recursos pedagògics, Departament d'Educació:
<http://www.xtec.es/cgi/mediateca_crp>.

MINISTERI DE CULTURA, *Base de dades de l'ISBN*: <<http://www.mcu.es/bases/spa/isbn/ISBN.html>>.

PORTAL Educared: <<http://www.educared.net>>.

SOTORRA, Andreu, *Itineraris de lectura*: <<http://www.andreusotorra.com/ilc/manualusuari.pdf>>.

UN cop d'ull al món, recursos per a l'aula / Diccionaris i enciclopèdies: <<http://www.xtec.es/cgi/websmon/websmon>>.

ANNEX I

ENQUESTA ALUMNES SOBRE EL FUNCIONAMENT DE LA BIBLIOTECA					
Instruccions per a contestar-la. Les preguntes 1 a 11 són de resposta tancada; selecciona l'opció amb què et trobes més d'acord. La pregunta número 12 és de resposta oberta; posa la teua opinió.					
	Molt	Bastant/s	Prou	Poc	No gens/ cap
1. T'agrada la biblioteca?					
2. La freqüentes?					
3. És un bon lloc per a llegir i fer treballs?					
4. Consideres adequat l'horari d'obertura?					
5. Trobes material de consulta per a les assignatures?					
6. Trobes llibres o altres recursos que t'interessen?					
7. Consideres correcte el servei de préstec?					
8. Repts ajuda per a seleccionar el material de consulta a l'hora de fer els treballs?					
9. Estàs satisfet/a amb el servei d'ordinadors i connexió a Internet?					
10. Trobes suficient l'oferta de diaris i revistes?					
11. Et semblen bé les activitats que organitza la biblioteca?					
12. Què milloraries?					

ANNEX II
**ENQUESTA PROFESSORS SOBRE EL FUNCIONAMENT
DE LA BIBLIOTECA**

Instruccions per a contestar-la. Les preguntes 1 a 9 són de resposta tancada; selecciona l'opció amb què et trobes més d'acord. La pregunta número 10 és de resposta oberta; posa la teua opinió.

	Molt	Bastant/s	Prou	Poc	No gens/ cap
1. La distribució de la biblioteca és correcta?					
2. La freqüentes?					
3. Consideres adequat l'horari d'obertura?					
4. Creus que afavoreix l'hàbit lector?					
5. Facilita l'ús de les TIC?					
6. Trobes material de consulta per a la teua assignatura?					
7. Utilitzes la biblioteca com un recurs amb els alumnes?					
8. Trobes suficient l'oferta de diaris i revistes?					
9. Et semblen bé les activitats que organitza la biblioteca?					
10. Què milloraries?					